

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Z celkového počtu 613 374 obyvatel v Plzeňském kraji bylo 94 026 dětí ve věku 0–14 let, tj. 15,3 % a 126 026 seniorů, tedy 20,5 % z populace celkem. Počet zemřelých v regionu převažoval nad narozenými o 1 169 osob, což se negativně promítlo do přirozené měny.
- Hustotou osídlení 80,2 obyvatel na km² se kraj řadí až na dvanácté místo, nejhřidčeji zalidněné jsou pohraniční okresy Tachov, Klatovy a Domažlice. Více než třetina obyvatel kraje žije v okrese Plzeň-město.
- Do Plzeňského kraje se během roku 2023 přistěhovalo 18 616 osob, z toho 66,4 % z ciziny. Počet vystěhovalých osob z regionu činil 9 461, z toho 36,4 % do ciziny. Přírůstek stěhování na 1 000 obyvatel byl v tomto roce v regionu druhý nejvyšší hned po Praze.
- Na území kraje žilo k 31. 12. 2023 celkem 78 199 cizinců, více než polovina v okrese Plzeň-město. Z celkového počtu obyvatel regionu tvořili cizinci 12,7 %, což byl druhý nejvyšší podíl po Hl. městě Praze. Téměř 61 % cizinců v kraji byli Ukrajinci.
- V roce 2023 zde bylo uzavřeno 2 630 sňatků, z toho nejvíce v okrese Plzeň-město (32,7 %). Rozvedeno bylo 1 106 manželství, průměrný věk rozvádějících se mírně zvyšuje.
- Mimo manželství se narodilo 2 398 dětí, tj. 48,5 % z celkového počtu živě narozených. Průměrný věk matky při narození dítěte se zvýšil od roku 2018 o 0,3 roku na 30,9 let.
- V kraji byl průměrný věk mužů 41,7 let a žen 44,2 let. Od roku 2018 se tento věk zvýšil u obou pohlaví, u mužů o 0,2 roku, u žen ještě o desetinu více.

Sociální vývoj

- Podle VŠPS žilo v kraji v roce 2023 celkem 488,4 tis. osob ve věku 15 let a více. Z nich 60 % tvořilo pracovní sílu a zbytek stál mimo trh práce. Meziročně se počet osob mimo pracovní sílu zvýšil o 11,4 tisíc.
- Míra zaměstnanosti vzhledem k roku 2022 poklesla na 58,5 %, ale stále je pátá nejvyšší mezi kraji. Zaměstnaní jsou většinou zaměstnanci a pracují nejvíce v sektoru služeb.
- Obecná míra nezaměstnanosti v kraji dosáhla v roce 2023 hodnoty 2,1 % a meziročně se téměř nezměnila. V mezikrajském porovnání je nezaměstnanost pátá nejnižší.
- K 31. 12. 2023 bylo v Plzeňském kraji zaměstnáno 85,1 tis. cizinců, z toho 40,8 % tvořili Ukrajinci a 20,0 % Slováci.
- Podle MPSV počet uchazečů o zaměstnání v kraji koncem roku 2023 meziročně stoupl a zároveň se snížila nabídka volných pracovních míst v evidenci úřadu práce. I přesto činil podíl nezaměstnaných osob 2,90 % a na 1 volné pracovní místo připadalo 0,6 uchazeče. Obě tyto hodnoty jsou třetí nejnižší v Česku.
- Podle šetření Životní podmínky průměrný čistý peněžní příjem na osobu v roce 2022 nominálně rostl, jeho reálná hodnota však díky inflaci klesla. Nejvíce domácností patřilo do skupiny s čistým měsíčním příjmem 20 až 30 tis. Kč na osobu. Náklady na bydlení se oproti roku 2021 zvýšily o více než čtvrtinu.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zjištěná z podnikového výkaznictví dosáhla v roce 2023 v Plzeňském kraji 40 846 Kč a byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji.
- Od školního roku 2018/19 roste v kraji počet žáků středních škol, za pětileté období jich přibyla více než pětina. Počet tříd se zvýšil o 144.

- V roce 2022 připadalo v Plzeňském kraji na 1 lékaře v průměru 213 obyvatel a na 1 zubaře 1 425 obyvatel. Zatímco u lékařů zůstal tento počet vzhledem k roku 2018 téměř stejný, u zubařů vzrostl o 120 osob.
- V roce 2023 byly dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele Plzeňského kraje v regionálním srovnání nejnižší. Meziročně se výrazně zvýšil objem vyplacených příspěvků na bydlení a příspěvků na dítě.
- Ačkoli populace stárne a seniorů přibývá, počet lůžek v domovech pro seniory je na svém dlouhodobém minimu. Naopak roste kapacita v domovech se zvláštním režimem.
- Starobní důchodci v Plzeňském kraji pobírali v prosinci 2023 průměrný důchod ve výši 20 191 Kč, což je čtvrtá nejvyšší částka mezi kraji. Meziročně došlo k růstu o 12,2 %, vzhledem k roku 2018 dokonce o 63,1 %. Poslední rok se podstatně zvýšil počet příjemců předčasných starobních důchodů.
- V Plzeňském kraji bylo v roce 2023 zaregistrováno 9 562 trestných činů, oproti předchozímu roku o 6,3 % méně. Objasněno bylo 43,9 % z nich. Hmotné škody vzrostly o 66,4 % zejména vlivem zkrácení daní.
- V roce 2023 bylo nahlášeno nejvíce dopravních nehod na území kraje od roku 2009. Jejich meziroční nárůst činil 18,5 % a věcná škoda vzrostla o 30,6 %. Okresem s nejnižším počtem dopravních nehod v ČR byly Rokycany a následně Plzeň-jih.

Ekonomický vývoj

- Od covidového roku 2020 regionální hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách v Plzeňském kraji roste, v roce 2021 o 3,9 %, v roce 2022 o 1,0 %.
- Mezi kraji je plzeňský hrubý domácí produkt na 1 obyvatele čtvrtý nejvyšší a hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného šestý nejvyšší.
- V posledních pěti letech se podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě v kraji pohybuje kolem 3 % a podíl sektoru služeb roste na úkor průmyslu.
- Tvorba hrubého fixního kapitálu se v posledních pěti letech zvyšovala. V roce 2022 směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu téměř čtvrtina hrubého domácího produktu, což je šestá nejnižší míra investic mezi kraji.
- Výdaje na výzkum a vývoj v kraji po propadu v roce 2020 rostly a v roce 2022 byly nejvyšší v historii. Jejich podíl na hrubém domácím produktu v roce 2022 činil 1,9 %, což je mírně pod republikovým průměrem.
- Počet registrovaných ekonomických subjektů se meziročně snížil o 8,6 %. Tento výrazný pokles byl způsoben ukončením činnosti velkého počtu neaktivních fyzických osob zřejmě kvůli povinnosti využívat datovou schránku.
- V roce 2023 se meziročně sklídilo méně obilovin, brambor a píce, naopak více řepky. V živočišné výrobě se snížily stavy skotu, prasat a celková snáška vajec, naopak se zvýšil stav drůbeže a produkce mléka díky vyšší doživosti.
- Průměrná mzda v průmyslu je v Plzeňském kraji čtvrtá nejvyšší mezi regiony a nejvíce zaměstnanců v průmyslu pracuje ve výrobě motorových vozidel. Po covidovém roce 2020 rostou tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy, v roce 2023 dokonce o 13,6 %.
- V posledních dvou letech spotřeba elektřiny v kraji klesá zřejmě i v důsledku zvyšujících se cen energií. Zároveň značně roste význam fotovoltaiky.

- Z důvodu narušení dodávek zemního plynu v posledních dvou letech jeho spotřeba v kraji značně poklesla, v roce 2022 o 13,6 %, v roce 2023 o dalších 12,0 %. Úspora se projevila výrazněji u domácností než u velkoodběratelů.
- Po pětiletém období růstu objemu stavebních prací „S“ provedených na území kraje dochází v roce 2023 k jeho poklesu o 3,2 %. V roce 2023 se počet vydaných stavebních povolení snížil o 8,8 % a orientační hodnota povolených staveb o 15,7 %, v případě nové bytové výstavby šlo dokonce o třetinový pokles.
- V roce 2022 bylo v kraji zahájeno nejvíce bytů za posledních 30 let, v roce 2023 pak následoval citelný pokles o 31,2 %. Počet dokončených bytů v kraji se od roku 2018 pohybuje kolem 2,5 tisíc.
- Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Plzeňského kraje v roce 2023 konečně překonala výsledky před pandemií z roku 2019. Do kraje zavítalo téměř 900 tisíc turistů, skoro třetinu tvořili hosté ze zahraničí nejčastěji z Německa, Slovenska a Polska.

Životní prostředí

- V kraji přetrvává úbytek orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů. Od roku 2018 poklesla její výměra o 4 128 ha.
- Plzeňský kraj má třetí největší plochu zvláště chráněných území, která se rozkládají na 133 522 ha.
- Od roku 2018 vzrostla v kraji plocha ekologicky obhospodařované půdy o 22,0 %. Tato výměra činí 81 860 ha a je druhá největší v rámci ČR po kraji Jihočeském.
- V Plzeňském kraji bylo v roce 2023 zásobováno vodou z vodovodů 85,6 % obyvatel, což představuje nejnižší podíl v mezikrajském porovnání. Zatímco cena vody je u nás šestá nejvyšší, cena stočného je třetí nejnižší. Obě hodnoty jsou však pod republikovým průměrem.
- Kvalita ovzduší v Plzeňském kraji patří v rámci Česka k těm nejlepším.
- Produkce komunálního odpadu v kraji meziročně vzrostla o 3,5 %, v přepočtu na 1 obyvatele však zůstala stejná, a to 488 kg.

